

Samenvatting

‘Wat had jij gedaan? Je hoort de sirenes. Er wordt aangebeeld. Je doet open. Iemand kijkt je met doodsbanne ogen aan en smeekt om hulp ... Waarom moest hij bij mij aanbellen? Toen brak de hel los, zeg maar. Toen begreep ik dat iedereen anders in elkaar zit dan ik dacht. Ikzelf ook.’ Aldus de tekst op de achterzijde van het omslag van de graphic novel *Mijn extra leven*. Het zijn zomaar enkele intrigerende vragen die de hoofdpersoon Mattias bezighouden.

Mattias speelt games met zijn vriend Ubbe. Het liefst Mortal Combat, een strategisch computerspel waarbij het erop aankomt de tegenstander op een gewelddadige manier te doden. Mattias' vader is politiemans en zijn moeder werkt in de bibliotheek in Hellevik, een grauw stadje in Zweden met een hoog werkloosheidscijfer. Net buiten de stad bevindt zich een vluchtelingenkamp. Mattias' vader moet voor zijn werk vluchtelingen opsporen die voedsel hebben gestolen. Daarnaast moeten hij en zijn collega's de inwoners van het stadje tegenhouden die menen het recht in eigen hand te moeten nemen door klopjachten te organiseren op de gevluchte asielzoekers. Het belangrijkste vertier in de stad wordt geboden door Hellevik Tigers, de plaatselijke basketbalclub die furore maakt, vooral ook dankzij sterspeler Yosseff. Mattias bezoekt alle thuiswedstrijden van zijn sportidolen. De Afrikaan Yosseff is een held en de sportfanaten hopen dat hij een werkvergunning krijgt en mag blijven. Maar verder is en blijft de vreemdelingenhaat in Hellevik groot en met toenemende argwaan wordt gekeken naar de bewoners van het vluchtelingenkamp. De docenten op school proberen hun leerlingen enig respect bij te brengen voor de asielzoekers en hun problemen. Dat valt echter niet mee met racistische jongens als Albin en de pamfletbende. Gretig sluiten Albin en andere klasgenoten zich aan bij de klopjachten op de vluchtelingen. Mattias houdt zich afzijdig. Hij is verliefd op zijn klasgenote Alva, ook al kan hij zich niet vinden in haar onverdraagzaamheid jegens buitenlanders en haar hang naar geweld. Op een dag klopt Abdi, een jonge vluchteling,

bij het huis van Mattias aan. Hij verstopt de doodsbanne Afrikaan in de kelder en worstelt met de gewetensvraag wat te doen. Moet hij zijn vader inlichten? Kan hij zijn geheim delen met Alva? Als hij een poster met een hakenkruis op Alva's kamer ontdekt, besluit hij te zwijgen. En wanneer hij Alva op een dag dat ze samen op stap zijn, wil kussen, stopt hij zodra hij een kleine swastika aan een kettinkje rond haar hals ontdekt. Hij weet het nu zeker: het kan en zal nooit iets tussen hen worden! Mattias heeft het gevoel zelf een personage te zijn geworden in Mortal Combat. De virtuele wereld van het gamen begint in zijn beleving steeds meer overeenkomsten te vertonen met de echte wereld. Uiteindelijk, in het slot van de geschiedenis, vertrekt de jonge vluchteling. Mattias' vader heeft dat niet gezien.

De graphic novel (volgens Wikipedia ‘een stripverhaal dat uitgegeven wordt in boekvorm, met uitgebreide en ingewikkelde verhaallijnen en gewoonlijk bedoeld voor volwassenen en vaak met een literaire inslag’) is bezig met een opmars en geniet momenteel in brede kringen een zekere status. De zwartwitte tekeningen in *Mijn extra leven* passen uitstekend bij dit rauwe, realistisch vertelde verhaal met als voornaamste thema's racisme en de asielzoekerproblematiek. Het morele dilemma van de hoofdpersoon – wat zou jij doen? – is door Unenge middels beeld en woord stevig neergezet en blijft na lezing van het boek nog lang nadreunen in je hoofd. De titel is een verwijzing naar de optie in de gamewereld extra ‘levenstijd’ in te kunnen kopen. Mattias lijkt een dubbelleven te leiden en hij worstelt met gewetensvragen. Lastige vragen als: ‘Moeten vrienden het met elkaar eens zijn?’ ‘Beslis je zelf over je eigen leven?’ ‘Wanneer is iemand moedig?’ En: ‘Kan iedereen zijn zin krijgen?’ De geschiedenis leent zich prima als basis voor een klassengesprek over vreemdelingenhaat. Het feit dat het verhaal wordt verteld door Mattias zelf (ik-vorm) maakt het voor de lezer mogelijk zich eenvoudig te identificeren met de hoofdpersoon. Het boek wint daardoor aanmerkelijk in zeggingskracht.

Achtergrondinformatie

Johan Unenge (1963, Stockholm) is een Zweedse striptekenaar, schrijver en kunstenaar. Hij woont en werkt in een dorp net buiten Stockholm. In zijn geboorteland werd hij bekend met het televisiefeuilleton *Eva en Adam*. *Mijn extra leven* is zijn eerste in het Nederlands vertaalde boek. Hij schreef niet alleen het verhaal, maar maakte ook alle tekeningen. Deze graphic novel werd in Zweden uitgegeven met een vertaalsubsidie van The Swedish Arts Council.

Johan Unenge op internet:
www.leesplein.nl/LL_plein.php?hm=2&sm=1&id=8600.

Voorleesfragmenten

- Pag. 9. Voor te lezen voorafgaand aan opdracht 1.
- Pag. 167 en 168. Voor te lezen na opdracht 2, tot besluit van les 2.

Toelichting bij de opdrachten

- Opdracht 1: individueel. Bespreking eventueel in tweetallen. Laat u zich niet misleiden door het aantal pagina's van het tekstfragment (14 t/m 28). Het betreft hier vooral beeldmateriaal.
- Opdracht 2: individueel en in tweetallen (vraag 7 en 8). Laat u zich ook hier weer niet misleiden door het aantal pagina's van het tekstfragment (150 t/m 165). Het betreft wederom vooral beeldmateriaal.
- Opdracht 3: de fictiedossieropdracht wordt in principe individueel uitgevoerd.